

Сотнікова А. С., к. п. н., проф. Денисюк С. Г.

Вінницький національний технічний університет

РОЛЬ ПОЛІТОЛОГІЇ

В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ

ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Як відомо, політологія є базовою навчальною дисципліною у ВНЗ України, що вивчає політичне життя суспільства в його найрізноманітніших виявах, сприяє виробленню світоглядних і ціннісних настанов, вмінню пов'язувати політичні знання із суспільно-політичною практикою. Сьогодні, коли суспільство перебуває в стані перманентних виборів, політологія здатна перетворитись не просто на засіб підвищення загальноосвітнього рівня студентів ВНЗ, а стати основою для формування більш високого рівня політичної свідомості сучасної студіюючої молоді. Тобто мова йде про роль політології в створенні якісно нового політичного середовища майбутнього.

Проблеми, пов'язані із викладанням політології, як навчальної дисципліни, її місця і ролі в соціалізації молоді, піднімались в працях провідних вітчизняних науковців: В. Андрущенко, О. Бабкіної, В. Бебика, В. Беха, В. Вашкевича, М. Головатого, А. Карнаух, М. Остапенко та ін..

Проте роль політології у формуванні політичної свідомості сучасної студіюючої молоді залишається мало розробленою через ускладнення суспільно-політичного життя, наявність кризових явищ в суспільстві, падіння довіри студентів до владних інституцій, розчарування у реформах, які проводяться в Україні тощо.

Тому метою дослідження є визначення ролі політології як засобу підвищення рівня політичної свідомості сучасних студентів ВНЗ.

Як відомо, студенти є активною частиною населення, які прагнуть нововведень і змін. Тому саме на даному етапі соціального становлення молоді життєво необхідно надати основу для розуміння політико-владних процесів та відносин нашого сьогодення [1]. Отримання знань під час занять з політології може надати поштовх до розуміння різних точок зору, засвоєнню політичних цінностей, вкоріненню плюралізму у відносини між різними соціальними групами, а може й сприяти утвердженню цілковитого абсентеїзму щодо політики та ін. [2].

Отже, мова йде про формування політичної свідомості студентів, під якою ми маємо на увазі сукупність поглядів і настанов, що виражають ставлення будь-якої соціальної спільності, верстви або окремого індивіда до інших суспільних спільностей, верств, класів, націй, суспільного ладу, до процесів, що відбуваються, історичного суспільного укладу, що склався і способу життя, до політичних партій, рухів, різноманітних політичних і соціальних інститутів, соціальних цінностей, традицій, норм моралі тощо [3].

Фактично формування політичної свідомості здійснюється у будь-якого, в тому числі й масового суб'єкту, або шляхом критичного осмислення соціальної дійсності, поступової раціоналізації чуттєвих уявлень людей, узагальнення наявної у них інформації, або за рахунок усвідомлення мети політичного руху, тобто приєднання до оцінок, що вже сформулювалися та норм громадянської поведінки, або шляхом емоційного залучення до віри в справедливість тих або інших політичних ідеалів [3]. Якщо говорити про раціоналізацію уявлень студентів, то мова йде про вивчення політології, під час якого здійснюється аналіз політичних процесів і явищ тощо.

Крім того, значну роль політологія відіграє і в закріпленні моральних норм в свідомості молоді через обговорення поведінки політиків і громадян, аналіз цивілізованих відносин у сфері політики в розвинених країнах світу, розгляд політичних ідеалів.

Нажаль сьогодні в свідомості закріпилося уявлення про те, що до політики мало застосовні моральні критерії, а політик, котрий керується моральними нормами, наперед прирікає себе на невдачу. Справді, в ході досягнення поставленої мети політик, котрий не гребує будь-якими порушеннями норм моралі, абсолютно вільний внутрішньо у виборі засобів, що забезпечують найкоротший шлях до мети, й, можливо, легко досягне її, на відміну від свого «моральнішого» конкурента, обплутаного, з точки зору принципового «амораліста» від політики, всілякими «хибними» догмами добра та людяності.

З іншого боку, історія свідчить, що утвердження добра і справедливості проходить успішно там, де його досягають легітимними, мирними, несилловими засобами. Політика нав'язування силою навіть моральних засад у життя суспільства завжди пов'язується з людськими жертвами й апіорі не може бути моральною [4].

І дійсно, високий рівень свідомості студентів створює таку основу, на якій будуються цивілізовані відносини між ними і владною елітою, коли цінуються моральні принципи і політико-правові норми (загальні правила, еталони, взірці поведінки) тощо. Під час занять з політології продовжується процес соціалізації студентства, і вагому роль тут відіграє сама особистість викладача, оскільки він висловлює свої думки з приводу політичних проблем, надає певний приклад. Такий приклад може бути і негативним, що позначається на політичній поведінці студента і його певні аморальності.

Як відомо, політична аморальність студентства і всього суспільства негативно позначається на його розвитку. Низький рівень моралі громадян, розбещеність народу аморальною політикою неминує породжують серйозні перепони на шляху найсміливіших реформаторських планів «верхів», оскільки будь-які плани керівників виконуються мільйонами простих людей, котрі володіють певним рівнем моралі (совістю, почуттям обов'язку, порядністю). Тільки моральне оновлення поряд із фундаментальними економічними й політичними реформами спроможне забезпечити будь-якій країні пристойне місце в світовому співтоваристві [4].

Отже, вивчення політології студентами передбачає не тільки пізнання політичних процесів, але й підвищення рівня політичної свідомості, яка творить політичні відносини, змінює їх своїми діями. Сьогодні українському суспільству необхідна не будь-яка діяльність, не порожній активізм, а діяльність кваліфікована, цілеспрямована, довільна, свідомо, що базується на моральних принципах.

Наша країна, декларуючи сьогодні ідеали гуманізму й демократії, не може розраховувати на ефективність своєї екологічної, соціальної, економічної й правової політики без багаторічної, важкої, але життєво необхідної роботи задля виховання всіх громадян і прищеплення їм елементарної чесності, совісності й порядності. В студентському середовищі це можна зробити і за допомогою вивчення політології, яка викладатиметься на високому науковому і методичному рівнях, виховуватиме у молоді почуття власної гідності, любові до держави, формуватиме відносини, побудовані на демократичних засадах.

Подальших досліджень потребує вдосконалення методики викладання політології, впровадження нових методів, адже за умов зменшення аудиторних годин виникає проблема у безпосередній взаємодії викладача і студента.

Література:

1. Етика : Навч. посіб. для студ. гуманітарних вузів / Аболіна Т.Г., Єфименко В.В., Лінчук О.М. - К., 1992.
2. Денисюк С.Г. Культурологічні виміри політичної комунікації : монографія / С.Г. Денисюк. - Вінниця : ВНТУ, 2012. - 396 с.
3. Горлач М. І. Політологія: наука про політику : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / М.І. Горлач, М. І. Грибан, В. Г. Кремень - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 840 с.
4. Бебик В. Наша політична культура / В. Бебик // Політологічні читання. - 1992. - № 1.